

Ustawa

z dnia ... 2021 roku

o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów

Rozdział I

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Ustawa określa zasady i warunki:

- 1) uzyskiwania prawa wykonywania zawodu psychologa;
- 2) wykonywania zawodu psychologa;
- 3) organizacji i funkcjonowania samorządu zawodowego psychologów.

2. Tytuł zawodowy „psycholog” podlega ochronie prawnej.

Art. 2. Ilekroć w niniejszej ustawie mowa o:

- 1) działaniach psychologicznych - rozumie się przez to ogół czynności związanych z wykonywaniem zawodu psychologa;
- 2) kliencie - rozumie się przez to osobę fizyczną, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, na rzecz której psycholog podejmuje działania psychologiczne na podstawie zawartej umowy;
- 3) bezpośrednim odbiorcy usług psychologicznych - rozumie się przez to osobę fizyczną lub grupę osób fizycznych, wobec których psycholog podejmuje działania psychologiczne.

Art. 3. Zawód psychologa może wykonywać osoba, która spełnia wymagania określone niniejszą ustawą.

Art. 4. 1. Wykonywanie zawodu psychologa polega na wykonywaniu działań psychologicznych, a w szczególności na:

- 1) diagnozie psychologicznej;
- 2) opiniowaniu psychologicznym;
- 3) orzekaniu psychologicznym;
- 4) udzielaniu pomocy psychologicznej.

2. Za wykonywania zawodu psychologa uważa się również:

- 1) prowadzenie psychoterapii, po spełnieniu wymagań określonych w odrębnych przepisach, z zastrzeżeniem, że nie ogranicza to prawa do prowadzenia psychoterapii osobom z uprawnieniami psychoterapeuty z wykształceniem innym niż psychologiczne;
- 2) prowadzenie psychoterapii uzależnień, po spełnieniu wymagań określonych w odrębnych przepisach, z zastrzeżeniem, że nie ogranicza to prawa do prowadzenia psychoterapii uzależnień osobom z uprawnieniami psychoterapeuty uzależnień z wykształceniem innym niż psychologiczne;
- 3) prowadzenie prac naukowo-badawczych, i prac rozwojowych w dziedzinie psychologii;
- 4) działalność dydaktyczna w zakresie psychologii;
- 5) kierowanie pracą zawodową innych osób wykonujących zawód psychologa.

3. Psycholog, którego zadania zawodowe stanowią świadczenia opieki zdrowotnej na podstawie przepisów odrębnych, wykonuje zawód medyczny.

4. Działania psychologiczne mogą być podejmowane wobec bezpośredniego odbiorcy usług psychologicznych na rzecz klienta.

Art. 5. 1. Psychologowie zorganizowani są na zasadach samorządu zawodowego, zwanego dalej „samorządem”.

2. Minister właściwy do spraw zdrowia sprawuje nadzór nad działalnością samorządu w zakresie i formach określonych ustawą.

Rozdział II

Zasady wykonywania zawodu

Art. 6. 1. Psycholog wykonuje zawód samodzielnie, zgodnie z aktualnym stanem wiedzy psychologicznej i należyłą starannością wynikającą z zasad etyki psychologa oraz z poszanowaniem intymności i prywatności bezpośredniego odbiorcy usług psychologicznych.

2. Psycholog ma obowiązek poinformować bezpośredniego odbiorcę usług psychologicznych o jego prawach i udzielić mu lub jego przedstawicielowi ustawowemu informacji o planowanych działaniach psychologicznych, ich przebiegu, wynikach i sposobie ich udostępniania.

3. Podjęcie działań przez psychologa następuje za zgodą bezpośredniego odbiorcy usług psychologicznych, z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w odrębnych przepisach. Przepisy art. 17 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny stosuje się odpowiednio.

Art. 7. 1. Psycholog jest obowiązany zachować w tajemnicy wszystko, o czym dowiedział się w związku z wykonywaniem zawodu, z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w ustawie.

2. Obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej nie może być ograniczony w czasie.

Art. 8. 1. Psycholog prowadzi indywidualną dokumentację psychologiczną bezpośredniego odbiorcy usług psychologicznych, w zakresie niezbędnym do udokumentowania wykonywanych działań psychologicznych.

2. Psycholog jest obowiązany przechowywać dokumentację, o której mowa w ust. 1, przez okres 10 lat od zakończenia działań psychologicznych.

3. Po upływie okresu, o którym mowa w ust 2, psycholog niszczy indywidualną dokumentację psychologiczną w sposób uniemożliwiający identyfikację bezpośredniego odbiorcy usług psychologicznych.

4. Krajowa Rada Psychologów określi ogólne zasady prowadzenia i przechowywania dokumentacji, o której mowa ust. 1, mając na względzie kompleksowość zawartych w niej informacji, przepisy dotyczące ochrony danych osobowych oraz ogólne wytyczne dotyczące dokumentacji psychologicznej.

Art. 9. 1. Psycholog wykonuje zawód w ramach stosunku pracy, na podstawie umowy cywilnoprawnej, w ramach jednoosobowej działalności gospodarczej lub w spółce prawa handlowego.

2. Psycholog wykonujący zawód w ramach jednoosobowej działalności gospodarczej zobowiązany jest powiadomić o tym w terminie 30 dni właściwą regionalną radę psychologów, która prowadzi listę indywidualnych praktyk psychologicznych

3. Wpis na listę jest bezpłatny.

4. Przedmiotem jednoosobowej działalności gospodarczej oraz spółek, o których mowa w ust. 1, jest wykonywanie działań psychologicznych – w tym świadczenie usług psychologicznych.

Art. 10. 1. Psycholog ma prawo i obowiązek doskonalenia zawodowego w różnych formach kształcenia zawodowego.

2. Krajowa Rada Psychologów określa ramowe zasady doskonalenia zawodowego psychologów.

Art. 11. 1. Psycholog może uzyskać tytuł specjalisty w określonej dziedzinie psychologii po odbyciu szkolenia określonego programem specjalizacji i złożeniu egzaminu państwowego albo po uznaniu równorzędnego tytułu specjalisty uznanego za granicą.

2. Minister właściwy do spraw zdrowia, po zasięgnięciu opinii ministra właściwego do spraw pracy w drodze rozporządzenia określi szczegółowe zasady, tryb i warunki uzyskiwania specjalizacji zawodowych przez psychologów, mając na uwadze zapewnienie wysokiego poziomu usług psychologicznych osobom z nich korzystającym.

3. Minister właściwy do spraw zdrowia prowadzi rejestr specjalizacji w zakresie psychologii.

Rozdział III

Prawo do wykonywania zawodu

Art. 12. 1. Prawo do wykonywania zawodu przysługuje z chwilą wpisania na regionalną listę psychologów.

2. Prawo do wykonywania zawodu pod nadzorem przysługuje z chwilą wpisania na regionalną listę psychologów pracujących pod nadzorem.

Art. 13. 1. Na regionalną listę psychologów może być wpisana osoba, która:

- 1) uzyskała w Rzeczypospolitej Polskiej dyplom magistra na kierunku psychologia lub uzyskała za granicą wykształcenie uznane za równorzędne w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) posiada pełną zdolność do czynności prawnych;
- 3) odbyła staż zawodowy.

2. Wpis osoby, po spełnieniu warunków, o którym mowa w ust. 1, następuje na jej wniosek.

3. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, osoba ubiegająca się o wpis obowiązana jest dołączyć:

- 1) zgodę na wykorzystanie danych osobowych na podstawie przepisów odrębnych;
- 2) dokument poświadczający odbycie stażu zawodowego;
- 3) kopię dyplomu ukończenia studiów magisterskich w Rzeczypospolitej Polskiej na kierunku psychologia;
- 4) oświadczenie o posiadaniu pełnej zdolności do czynności prawnych;
- 5) zaświadczenie lekarza medycyny pracy o stanie zdrowia pozwalającym na wykonywanie zawodu psychologa;
- 6) potwierdzenie wniesienia opłaty za złożenie wniosku o przyznanie prawa do wykonywania zawodu psychologa.

Art. 14. 1. Warunku określonego w art. 13 ust. 1 pkt 3 nie stosuje się do doktorów, doktorów habilitowanych i profesorów psychologii.

2. Osoby, o których mowa w ust. 1, muszą spełniać warunek, o których mowa w art. 13 ust. 1 pkt 1 i 2.

Art. 15. 1. Celem stażu zawodowego jest przygotowanie psychologa stażysty do należytego wykonywania zawodu psychologa oraz przyswojenie zasad etyki psychologa.

2. Staż zawodowy trwa 12 miesięcy w ciągu maksymalnie 24 miesięcy od jego rozpoczęcia. Może się odbywać w częściach i u różnych opiekunów.

Art. 16. 1. Staż odbywa się na podstawie stosunku pracy, umowy cywilnoprawnej, lub w ramach działalności gospodarczej.

2. Opiekunem stażu jest psycholog wykonujący zawód przez co najmniej 5 lat, wpisany na listę opiekunów prowadzoną przez właściwą regionalną radę psychologów.

3. Lista opiekunów prowadzona przez samorząd zawiera informację o specjalności psychologii, w której opiekun ma doświadczenie zawodowe. Wymagane doświadczenie zawodowe w danej specjalności wynosi przynajmniej pięć lat w ciągu ostatnich ośmiu lat.

4. Opiekun stażu ustala z psychologiem stażystą, w czasie nie dłuższym niż 30 dni od momentu rozpoczęcia stażu, indywidualny plan stażu oraz zakres obowiązków psychologa stażysty na podstawie ramowych zasad stażu opracowanych przez Krajową Radę Psychologów, z uwzględnieniem wytycznych do odbywania stażu w poszczególnych specjalnościach.

5. Krajowa Rada Psychologów może ustalić wynagrodzenie dla psychologa będącego opiekunem psychologa stażysty.

6. Psycholog stażysta nie ponosi kosztów związanych z odbywaniem stażu.

Art. 17. 1. Psycholog stażysta może rozpocząć staż po otrzymaniu dyplomu magistra na kierunku psychologia.

2. Psycholog stażysta jest zobowiązany przed rozpoczęciem stażu złożyć do regionalnej rady psychologów właściwej ze względu na miejsce zamieszkania, wniosek o wydanie prawa do wykonywania zawodu pod nadzorem wraz z wnioskiem o przyznanie opiekuna stażu.

3. Psycholog stażysta może zaproponować we wniosku konkretnego opiekuna z listy opiekunów prowadzonej przez właściwą regionalną radę psychologów. Regionalna rada psychologów ma prawo wskazać, w przypadku uzasadnionych wątpliwości, innego opiekuna stażu.

4. Wzory wniosków określa Krajowa Rada Psychologów.

Art. 18. 1. Po zakończeniu stażu opiekun stażu wydaje pisemną opinię na temat przebiegu stażu i samego psychologa stażysty.

2. Opinię na temat przebiegu stażu opiekun przekazuje do właściwej regionalnej rady psychologów.

3. Pozytywna opinia opiekuna jest warunkiem ukończenia stażu.

Art. 19. 1. Na regionalną listę psychologów pracujących pod nadzorem może być wpisana osoba, która:

1) uzyskała w Rzeczypospolitej Polskiej dyplom magistra psychologii lub uzyskała za granicą wykształcenie uznane za równorzędne w Rzeczypospolitej Polskiej;

2) posiada pełną zdolność do czynności prawnych;

2. Wpis następuje na wniosek.

3. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, osoba ubiegająca się o wpis obowiązana jest dołączyć:

1) zgodę na wykorzystanie danych osobowych na podstawie przepisów odrębnych;

2) kopię dyplomu ukończenia studiów magisterskich w Rzeczypospolitej Polskiej na kierunku psychologia;

3) oświadczenie o posiadaniu pełnej zdolności do czynności prawnych

4) zaświadczenie lekarza medycyny pracy o stanie zdrowia pozwalającym na wykonywanie zawodu psychologa

5) wniosek o przyznanie opiekuna stażu.

4. Wpis na regionalną listę psychologów pracujących pod nadzorem psycholog otrzymuje na okres 2 lat. W wyjątkowych wypadkach, na wniosek psychologa stażysty, okres ten może zostać przedłużony przez właściwą regionalną radę psychologów.

Art. 20. 1. Regionalną listę psychologów i psychologów z prawem do wykonywania zawodu pod nadzorem prowadzi prezydium regionalnej rady psychologów.

2. Wpis na regionalną listę psychologów i listę psychologów z prawem do wykonywania zawodu pod nadzorem następuje w drodze uchwały prezydium

właściwej regionalnej rady psychologów w pierwszym terminie zebrania się prezydium rady.

3. Od uchwały, o której mowa w ust. 1, służy odwołanie do Krajowej Rady Psychologów w terminie 14 dni od daty doręczenia uchwały.

4. Od uchwały Krajowej Rady Psychologów odmawiającej wpisu na regionalną listę psychologów służy odwołanie do ministra właściwego do spraw zdrowia.

5. Od ostatecznej decyzji ministra właściwemu do spraw zdrowia zainteresowanemu oraz Krajowej Radzie Psychologów służy skarga do sądu administracyjnego w terminie 30 dni od dnia doręczenia decyzji.

Art. 21. Zawieszenie prawa do wykonywania zawodu psychologa następuje:

- 1) na wniosek psychologa;
- 2) w przypadku uprawomocnienia się orzeczenia komisji odpowiedzialności zawodowej o zastosowaniu zawieszenia;
- 3) po upływie 5 lat niewykonywania zawodu.

Art. 22. 1. Skreślenie z regionalnej listy psychologów następuje:

- 1) na wniosek psychologa;
- 2) w przypadku śmierci psychologa;
- 3) w przypadku uprawomocnienia się orzeczenia komisji odpowiedzialności zawodowej o skreśleniu z listy psychologów lub prawomocnego wyroku sądowego o pozbawieniu prawa do wykonywania zawodu psychologa.

2. Skreślenie z regionalnej listy psychologów może nastąpić w przypadku wydania prawomocnego wyroku sądowego skazującego psychologa za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego;

3. Osoba skreślona z regionalnej listy psychologów ma prawo ubiegać się o ponowny wpis na listę psychologów po spełnieniu warunków określonych w art. 18 w przypadku zatarcia się skazania wyrokiem sądu lub po upływie 5 lat od prawomocnego orzeczenia komisji odpowiedzialności zawodowej.

4. Osoba, która została skreślona z regionalnej listy psychologów na podstawie ust. 1 pkt. 3 i ust. 2, nie ma prawa do posługiwania się tytułem zawodowym "psycholog".

Rozdział IV

Samorząd zawodowy

Art. 23. 1. Psychologowie organizują się w ramach samorządu psychologów.

2. Samorząd psychologów jest niezależny i w wykonywaniu swoich zadań podlega wyłącznie przepisom powszechnie obowiązującym.

3. Przynależność psychologów do samorządu jest obowiązkowa.

Art. 24. 1. Do zadań samorządu psychologów należy w szczególności:

- 1) sprawowanie pieczy nad należyтым wykonywaniem zawodu psychologa;
- 2) reprezentowanie i ochrona interesów zawodowych psychologów;
- 3) działalność edukacyjna i naukowo-badawcza;
- 4) zarządzanie majątkiem własnym;

2. Samorząd wykonuje swoje zadania w szczególności przez:

- 1) przyznawanie prawa wykonywania zawodu;
- 2) prowadzenie rejestrów na podstawie przepisów ustawy;
- 3) orzekanie w zakresie odpowiedzialności zawodowej;
- 4) uznawanie kwalifikacji psychologów zamierzających wykonywać zawód na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 5) działania na rzecz stałego podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez psychologów;
- 6) określanie ogólnych standardów wykonywania zawodu psychologa;
- 7) ustanawianie zasad etyki zawodowej i czuwanie nad jej przestrzeganiem;
- 8) współpracę ze stowarzyszeniami będącymi zgodnie z postanowieniami ich statutów towarzystwami naukowymi o zasięgu krajowym, zrzeszającymi specjalistów w dziedzinie psychologii, uczelniami wyższymi oraz innymi podmiotami systemu szkolnictwa wyższego i nauki w kraju i za granicą;
- 9) współpracę z sądami, organami administracji publicznej, samorządami, związkami zawodowymi oraz innymi organizacjami społecznymi w sprawach związanych z wykonywaniem zawodu psychologa;
- 10) opiniowanie aktów prawnych dotyczące wykonywania zawodu psychologa;
- 11) udzielanie informacji na temat przepisów prawa dotyczących wykonywania zawodu psychologa.

Art. 25. Organami samorządu są:

- 1) Krajowy Zjazd Psychologów;
- 2) Krajowa Rada Psychologów;
- 3) Krajowa Komisja Rewizyjna;
- 4) Krajowa Komisja Odpowiedzialności Zawodowej;
- 5) Krajowy Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej;
- 6) regionalny zjazd psychologów;
- 7) regionalna rada psychologów;
- 8) regionalna komisja rewizyjna;
- 9) regionalna komisja odpowiedzialności zawodowej;
- 10) regionalny rzecznik odpowiedzialności zawodowej.

Art. 26. Kadencja organów samorządu trwa 4 lata.

Art. 27. 1. Kolegialne organy samorządu podejmują uchwały w obecności co najmniej połowy członków danego organu.

2. Posiedzenia organów kolegialnych samorządu, a w szczególności ich głosowania, mogą odbywać się w sposób, który nie wymaga obecności w tym samym miejscu uprawnionych do udziału, przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej umożliwiającą porozumiewanie się na odległość.

Art. 28. 1. Krajowy Zjazd Psychologów jest najwyższym organem samorządu.

2. W Krajowym Zjeździe Psychologów biorą udział delegaci wybrani przez regionalne zjazdy psychologów. Na jednego delegata wybranego przez regionalny zjazd psychologów przypada nie więcej niż 100 członków danej regionalnej izby psychologów.

3. Szczegółowe zasady wyboru delegatów na Krajowy Zjazd Psychologów określa Krajowa Rada Psychologów.

Art. 29. Do zadań Krajowego Zjazdu Psychologów należy:

- 1) wybór Przewodniczącego Krajowej Rady Psychologów;
- 2) wybór Krajowej Rady Psychologów, Krajowej Komisji Rewizyjnej, Krajowej Komisji Odpowiedzialności Zawodowej i Krajowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej;

- 3) rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań Krajowej Komisji Rewizyjnej, Krajowej Komisji Odpowiedzialności Zawodowej i Krajowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej;
- 4) określanie zasad przeprowadzania wyborów do organów samorządu;
- 5) uchwalenie Kodeksu Etyki Zawodowej Psychologa;
- 6) określanie wytycznych działania samorządu;
- 7) określenie zasad podejmowania uchwał przez samorząd.

Art. 30. 1. Krajowy Zjazd Psychologów zbiera się raz na cztery lata.

2. Krajowy Zjazd Psychologów zwołuje Krajowa Rada Psychologów.

Art. 31. Nadzwyczajny Krajowy Zjazd Psychologów zwołuje Krajowa Rada Psychologów:

- 1) z własnej inicjatywy;
- 2) na wniosek Krajowej Komisji Rewizyjnej;
- 3) na wniosek co najmniej jednej trzeciej regionalnych rad psychologów.

2. Nadzwyczajny Krajowy Zjazd Psychologów jest zwoływany w ciągu 30 dni od złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 i 3.

Art. 32. 1. Krajowa Rada Psychologów składa się z Przewodniczącego i członków Krajowej Rady Psychologów.

2. Do zadań Krajowej Rady Psychologów należy:

- 1) reprezentowanie samorządu wobec sądów, organów państwowych i samorządowych, instytucji, organizacji i innych podmiotów;
- 2) określenie szczegółowych zasad prowadzenia przez rady regionalne list, o których mowa w art.9, art. 13, art.16 oraz art.19;
- 3) prowadzenie listy specjalności w zawodzie psychologa oraz list metod i narzędzi diagnostycznych zastrzeżonych i rekomendowanych do stosowania przez psychologów;
- 4) uchwalanie budżetu Krajowej Rady Psychologów, zatwierdzanie sprawozdań z jego wykonania oraz rozpatrywanie wniosków Krajowej Komisji Rewizyjnej;
- 5) ustalenie ramowych zasad stażu zawodowego i doskonalenia zawodowego;

- 6) określenie standardów pracy psychologa, w szczególności zasad tworzenia i przechowywania dokumentacji;
- 7) realizowanie uchwał Krajowego Zjazdu Psychologów;
- 8) prowadzenie działalności edukacyjnej i naukowej;
- 9) ustalenie wysokości oraz sposobu pobierania opłat, kosztów i wynagrodzeń określonych w ustawie, w szczególności: składki członkowskiej oraz zasad jej podziału, ustalanie wysokości opłat za wpis do rejestru psychologów, zryczałtowanych kosztów postępowania dyscyplinarnego oraz wynagrodzenia dla opiekuna stażu;
- 10) ustalanie zasad gospodarki finansowej samorządu;
- 11) koordynowanie działalności regionalnych izb psychologów oraz ich organów i sprawowanie nadzoru nad ich działalnością;
- 12) rozpatrywanie odwołań od uchwał regionalnych rad psychologów;
- 13) opiniowanie wniosków i projektów aktów normatywnych dotyczących wykonywania zawodu psychologa
- 14) opiniowanie i przedstawianie wniosków w sprawie wykonywania zawodu psychologa;
- 15) opiniowanie i przedstawianie wniosków dotyczących kształcenia i doskonalenia zawodowego psychologów.

3. Prezydium Krajowej Rady Psychologów stanowi Przewodniczący i wybrani przez Krajową Radę wiceprzewodniczący, sekretarz, skarbnik i członkowie.

4. Prezydium przygotowuje posiedzenia Krajowej Rady Psychologów i Krajowego Zjazdu Psychologów oraz wykonuje ich uchwały.

Art. 33. Do zakresu działania Krajowej Komisji Rewizyjnej należy kontrola działalności finansowej Krajowej Rady Psychologów oraz nadzór nad działalnością regionalnych komisji rewizyjnych

Art. 34. 1. Psychologowie zamieszkali w obszarze danego regionu tworzą regionalną izbę psychologów.

2. Krajowy Zjazd Psychologów ustala liczbę, obszar i siedziby regionalnych izb psychologów w drodze uchwały podjętej większością 2/3 głosów w obecności przynajmniej połowy delegatów.

Art. 35. 1. Regionalny zjazd psychologów jest najwyższym organem regionalnej izby psychologów.

2. Do zadań regionalnego zjazdu psychologów należy:

- 1) wybór przewodniczącego regionalnej rady psychologów;
- 2) ustalenie liczby członków i wybór regionalnej rady psychologów, regionalnej komisji rewizyjnej i regionalnej komisji odpowiedzialności zawodowej;
- 3) wybór regionalnego rzecznika odpowiedzialności zawodowej;
- 4) rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań regionalnej komisji rewizyjnej, regionalnej komisji odpowiedzialności zawodowej i regionalnego rzecznika odpowiedzialności zawodowej .
- 5) wybór delegatów na Krajowy Zjazd Psychologów.

Art. 36. 1. W regionalnym zjeździe psychologów biorą udział wszyscy członkowie danej regionalnej izby psychologów, z zastrzeżeniem ust. 3.

2. Regionalny zjazd psychologów zwołuje regionalna rada psychologów.

3. Jeżeli członków regionalnej izby psychologów jest więcej niż 300 członkami mogą być delegaci wybrani na zebraniach zwołanych dla poszczególnych rejonów, objętych działalnością danej izby. Uchwałę w tej sprawie podejmuje regionalna rada psychologów.

4. Regionalna rada psychologów w przypadku podjęcia uchwały, o której mowa w ust. 3, ustala liczbę i obszar rejonów oraz liczbę wybieranych delegatów, biorąc pod uwagę zasadniczy podział terytorialny państwa.

Art. 37. 1. Nadzwyczajny regionalny zjazd psychologów zwołuje regionalna rada psychologów:

- 1) z własnej inicjatywy;
- 2) na wniosek regionalnej komisji rewizyjnej;
- 3) na wniosek co najmniej jednej trzeciej członków regionalnej izby psychologów.

2. Nadzwyczajny regionalny zjazd psychologów jest zwoływany w ciągu 30 dni od złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 i 3.

Art. 38. 1. Regionalna rada psychologów składa się z przewodniczącego i członków regionalnej rady psychologów.

2. Do zadań regionalnej rady psychologów należy:

- 1) reprezentowanie samorządu wobec sądów, organów państwowych i samorządowych, instytucji i innych podmiotów
- 2) prowadzenie regionalnych list psychologów z prawem do wykonywania zawodu, psychologów z prawem do wykonywania zawodu pod nadzorem, psychologów sprawujących funkcje opiekuna oraz list indywidualnych praktyk psychologicznych;
- 3) uchwalanie budżetu regionalnej rady psychologów i zatwierdzanie sprawozdań z jego wykonania oraz rozpatrywanie wniosków regionalnej komisji rewizyjnej.
- 4) nadzorowanie doskonalenia zawodowego psychologów;
- 5) nadzór nad stażami zawodowymi psychologów i wyznaczanie opiekunów stażu
- 6) rozpatrywanie wniosków w przedmiocie ponownego wpisu na listy, o których mowa w pkt 2;
- 7) kontrola realizacji ogólnych oraz branżowych standardów pracy psychologa;
- 8) wykonywania uchwał regionalnego i Krajowego Zjazdu Psychologów;
- 9) prowadzenie działalności edukacyjnej i naukowej;
- 10) pobieranie i ewidencjonowanie składek członkowskich;
- 11) wykonywanie zadań zleconych przez Krajową Radę Psychologów;
- 12) nadzór nad należyтым wykonywaniem zawodu psychologa.

3. Prezydium regionalnej rady psychologów stanowi przewodniczący i wybrani przez regionalną radę psychologów wiceprzewodniczący, sekretarz, skarbnik i członkowie.

4. Prezydium przygotowuje posiedzenia regionalnej rady psychologów i regionalnego zjazdu psychologów oraz wykonuje ich uchwały.

Art. 39. Do zakresu działania regionalnej komisji rewizyjnej należy kontrola działalności finansowej regionalnej rady psychologów.

Rozdział V

Odpowiedzialność dyscyplinarna

Art. 40. 1. Psychologowie podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej za:

- 1) czyny niezgodne z prawem powszechnie obowiązującym i pozostające w związku z wykonywaniem zawodu;
- 2) czyny naruszające zasady etyki zawodowej;
- 3) niepłacenie składek członkowskich.

2. Nieopłacone w terminie składki członkowskie i koszty postępowania w przedmiocie odpowiedzialności dyscyplinarnej podlegają egzekucji w trybie ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2020 r. poz. 1427, 1492, 2320, z 2021 r. poz. 11 i 41).

Art. 41. 1. Do zakresu działania regionalnego rzecznika odpowiedzialności zawodowej należą czynności w postępowaniu dyscyplinarnym określone w ustawie.

2. Regionalny rzecznik odpowiedzialności zawodowej może wykonywać czynności przy pomocy swoich zastępców.

Art. 42. 1. Regionalna komisja odpowiedzialności zawodowej rozpatruje sprawy dyscyplinarne członków regionalnej izby psychologów wniesione przez rzecznika odpowiedzialności zawodowej.

2. Od orzeczenia regionalnej komisji odpowiedzialności zawodowej służy odwołanie do Krajowej Komisji Odpowiedzialności Zawodowej w terminie 14 dni od dnia doręczenia.

3. Regionalna komisja odpowiedzialności zawodowej wybiera ze swojego grona przewodniczącego regionalnej komisji odpowiedzialności zawodowej. Do czasu wyboru przewodniczącego jego obowiązki pełni najstarszy wiekiem członek regionalnej komisji odpowiedzialności zawodowej.

Art. 43. 1. Do zakresu działania Krajowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej należą czynności w postępowaniu dyscyplinarnym określone w ustawie.

2. Krajowy Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej może wykonywać czynności przy pomocy swoich zastępców.

Art. 44. 1. Krajowa Komisja Odpowiedzialności Zawodowej rozpatruje odwołania od orzeczeń regionalnych komisji odpowiedzialności zawodowej.

2. Krajowa Komisja Odpowiedzialności Zawodowej rozpatruje w pierwszej instancji sprawy dyscyplinarne członków organów samorządu, o których mowa w art. 24, a także w sprawach określonych w ustawie. Odwołania od orzeczeń wydanych w tym trybie rozpatruje ta sama Komisja w innym, pięcioosobowym składzie.

3. Krajowa Komisja Odpowiedzialności Zawodowej wybiera ze swojego grona przewodniczącego Krajowej Komisji Odpowiedzialności Zawodowej. Do czasu wyboru przewodniczącego jego obowiązki pełni najstarszy wiekiem członek Krajowej Komisji Odpowiedzialności Zawodowej.

Art. 45. Orzeczenie Krajowej Komisji Odpowiedzialności Zawodowej wydane w drugiej instancji, wraz z uzasadnieniem, doręcza się stronom, ministrowi właściwemu do spraw zdrowia oraz Krajowej Radzie Psychologów.

Art. 46. 1. Od orzeczenia Krajowej Komisji Odpowiedzialności Zawodowej w drugiej instancji przysługuje stronom, ministrowi właściwemu do spraw zdrowia, Rzecznikowi Praw Obywatelskich oraz Przewodniczącemu Krajowej Rady Psychologów apelacja do Sądu Apelacyjnego w Warszawie.

2. Orzeczenie, od którego służy apelacja, nie podlega wykonaniu do czasu wniesienia apelacji lub bezskutecznego upływu terminu do jej wniesienia.

3. Orzeczenie, od którego wniesiono apelację, nie podlega wykonaniu do czasu rozpoznania apelacji.

4. Apelację wnosi się za pośrednictwem Krajowej Komisji Odpowiedzialności Zawodowej w terminie 30 dni od dnia doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem.

3. Sąd Apelacyjny w Warszawie rozpoznaje apelację na rozprawie w składzie trzech sędziów.

Art. 47. Członkowie komisji odpowiedzialności zawodowej, w zakresie orzekania w sprawach dyscyplinarnych, podlegają tylko przepisom prawa.

Art. 48. 1. Karami dyscyplinarnymi są:

- 1) upomnienie;
- 2) nagana;

- 3) kara pieniężna;
- 4) zawieszenie prawa do wykonywania zawodu na czas od trzech miesięcy do trzech lat;
- 5) pozbawienie prawa do wykonywania zawodu.

2. Wysokość kary pieniężnej ustala się w granicach od dwukrotności do dziesięciokrotności minimalnego wynagrodzenia miesięcznego za pracę obowiązującego w dniu popełnienia przewinienia dyscyplinarnego.

3. Kara pozbawienia prawa do wykonywania zawodu oznacza skreślenie z listy psychologów bez prawa ubiegania się o ponowny wpis na listę psychologów przez okres pięciu lat od dnia uprawomocnienia się orzeczenia kary pozbawienia prawa do wykonywania zawodu.

Art. 49. 1. Psycholog, przeciwko któremu toczy się postępowanie dyscyplinarne lub karne, może być tymczasowo zawieszony w czynnościach zawodowych przez komisję odpowiedzialności zawodowej w szczególnie uzasadnionych okolicznościach sprawy.

2. Komisja odpowiedzialności zawodowej orzeka o tymczasowym zawieszeniu w czynnościach zawodowych psychologa, w stosunku do którego w prowadzonym przeciwko niemu postępowaniu karnym zastosowano tymczasowe aresztowanie, w terminie 14 dni od daty powzięcia wiadomości o tymczasowym aresztowaniu.

3. Postanowienie komisji odpowiedzialności zawodowej o tymczasowym zawieszeniu w czynnościach zawodowych jest natychmiast wykonalne. Na postanowienie przysługuje zażalenie.

4. Tymczasowo zawieszony może w każdym czasie składać wniosek o uchylenie postanowienia o tymczasowym zawieszeniu.

5. Tymczasowe zawieszenie uchyla się niezwłocznie, jeżeli ustaną przyczyny, wskutek których zostało ono zastosowane, lub powstaną przyczyny uzasadniające jego uchylenie.

Art. 50. Postępowanie dyscyplinarne toczy się niezależnie od postępowania karnego. Postępowanie dyscyplinarne może być jednak zawieszona do czasu zakończenia postępowania karnego na mocy postanowienia regionalnej komisji odpowiedzialności zawodowej lub Krajowej Komisji Odpowiedzialności Zawodowej.

Art. 51. Postępowanie dyscyplinarne obejmuje:

- 1) dochodzenie;
- 2) postępowanie przed komisją odpowiedzialności zawodowej;
- 3) postępowanie wykonawcze.

Art. 52. 1. Rzecznik odpowiedzialności zawodowej prowadzi postępowanie z urzędu.

2. Rozstrzygnięcia organów prowadzących postępowanie dyscyplinarne opierają się na ustaleniach faktycznych. Dowody przeprowadza się na wniosek stron albo z urzędu.

Art. 53. 1. Stronami w dochodzeniu są obwiniony i pokrzywdzony, a w postępowaniu przed komisją odpowiedzialności zawodowej - oskarżyciel, obwiniony i pokrzywdzony.

2. Oskarżycielem w postępowaniu przed regionalną komisją odpowiedzialności zawodowej jest regionalny rzecznik odpowiedzialności zawodowej, a przed Krajową Komisją Odpowiedzialności Zawodowej - Krajowy Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej.

3. Obwinionym jest psycholog, co do którego wydano postanowienie o przedstawieniu zarzutów.

4. Pokrzywdzonym jest osoba, której dobro zostało bezpośrednio naruszone postępowaniem psychologa.

Art. 54. 1. Postępowanie przed regionalną komisją odpowiedzialności zawodowej wszczyna wniosek o ukaranie złożony przez regionalnego rzecznika odpowiedzialności zawodowej.

Art. 55. 1. W toku postępowania dyscyplinarnego, za zgodą strony, pisma mogą być doręczane także za pośrednictwem poczty elektronicznej. Dowodem doręczenia jest potwierdzenie transmisji danych.

2. Niestawiennictwo obwinionego lub jego obrońcy na rozprawę, posiedzenie lub na wezwanie rzecznika odpowiedzialności zawodowej nie wstrzymuje rozpoznania sprawy lub przeprowadzenia czynności, chyba że należycie usprawiedliwią oni swoją nieobecność, jednocześnie wnosząc o odroczenie lub

przerwanie rozprawy lub posiedzenia lub o nieprzeprowadzanie czynności przed rzecznikiem, albo komisja odpowiedzialności zawodowej lub rzecznik odpowiedzialności zawodowej z ważnych przyczyn uzna ich obecność za konieczną.

3. W przypadku nieusprawiedliwionego niestawiennictwa obwinionego odpis postanowienia o przedstawieniu zarzutów rzecznik odpowiedzialności zawodowej doręcza mu na piśmie, co zastępuje ogłoszenie.

4. Orzeczenia wydanego pod nieobecność obwinionego lub jego obrońcy nie uważa się za zaoczne.

5. Należyte usprawiedliwienie niestawiennictwa obwinionego lub jego obrońcy na rozprawie lub na wezwanie rzecznika odpowiedzialności zawodowej wymaga wskazania i uprawdopodobnienia wyjątkowych przyczyn, zaś w przypadku choroby - przedstawienia zaświadczenia lekarskiego potwierdzającego niemożność stawienia się na wezwanie lub zawiadomienie organu prowadzącego postępowanie.

Art. 56. 1. Nie można wszcząć postępowania dyscyplinarnego, jeżeli od czasu popełnienia przewinienia upłynęło pięć lat.

2. W razie wszczęcia postępowania dyscyplinarnego przed upływem terminu, o którym mowa w ust. 1, karalność przewinienia dyscyplinarnego ustaje, jeżeli od czasu wszczęcia postępowania upłynęły trzy lata.

3. Jeżeli czyn zawiera znamiona przestępstwa, przedawnienie dyscyplinarne następuje z upływem okresu przedawnienia karalności przestępstwa ustalonego w przepisach odrębnych.

Art. 57. 1. Komisja odpowiedzialności zawodowej orzeka w składzie trzyosobowym.

2. Członków komisji odpowiedzialności zawodowej powołanych do orzekania w sprawie wyznacza przewodniczący komisji odpowiedzialności zawodowej, mając na uwadze zapewnienie rozpoznania sprawy bez zbędnej zwłoki oraz równomierne obciążenie sprawami składów komisji.

Art. 58. 1. Właściwą do rozpoznania sprawy jest regionalna komisja odpowiedzialności zawodowej w regionalnej izbie psychologów, której obwiniony jest członkiem w chwili wszczęcia postępowania dyscyplinarnego.

2. Jeżeli przewinienie objęte jedną sprawą popełniło dwóch lub więcej obwinionych członków różnych izb, właściwa jest regionalna komisja odpowiedzialności zawodowej ze względu na miejsce popełnienia przewinienia.

3. Spory o właściwość rozstrzyga Krajowa Komisja Odpowiedzialności Zawodowej .

Art. 59. Rozstrzygnięcia komisji odpowiedzialności zawodowej zapadają w formie orzeczeń albo postanowień. Orzeczenie może być wydane jedynie na rozprawie.

Art. 60. 1. Orzeczenia i postanowienia wraz z uzasadnieniem kończące postępowanie dyscyplinarne z urzędu doręcza się stronom.

2. Uzasadnienia nie sporządza się z urzędu w sprawach, w których uwzględniono wniosek rzecznika odpowiedzialności zawodowej o wydanie orzeczenia i wymierzenie uzgodnionej z obwinionym kary dyscyplinarnej bez przeprowadzenia rozprawy oraz wniosek obwinionego o wydanie orzeczenia i wymierzenie mu określonej kary dyscyplinarnej, ani w sprawach, w których wymierzono karę upomnienia.

3. W przypadkach, o których mowa w ust. 2, uzasadnienie sporządza i doręcza się na wniosek strony złożony w terminie 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia.

4. Od orzeczeń i postanowień kończących postępowanie dyscyplinarne w pierwszej instancji przysługuje odwołanie w terminie 14 dni od dnia doręczenia odpisu orzeczenia albo postanowienia wraz z uzasadnieniem oraz pouczeniem o terminie i sposobie wniesienia odwołania.

Art. 61. 1. Koszty postępowania dyscyplinarnego mają charakter zryczałtowany.

2. W razie ukarania koszty postępowania ponosi obwiniony. W pozostałych przypadkach koszty dochodzenia i postępowania przed regionalną komisją odpowiedzialności zawodowej pokrywa właściwa regionalna rada psychologów, a koszty postępowania przed Krajową Komisją Odpowiedzialności Zawodowej - Krajowa Rada Psychologów.

3. Wysokość zryczałtowanych kosztów postępowania dyscyplinarnego określa, w drodze uchwały, Krajowa Rada Psychologów, mając na względzie przeciętne koszty postępowania.

Art. 62. 1. Krajowa Komisji Odpowiedzialności Zawodowej niezwłocznie przesyła odpis prawomocnego orzeczenia właściwej radzie regionalnej i Krajowej Radzie Psychologów.

2. Wykonanie kar dyscyplinarnych należy do przewodniczącego regionalnej rady psychologów.

3. Odpis prawomocnego orzeczenia o ukaraniu dyscyplinarnym dołącza się do akt osobowych.

Art. 63. 1. Prawomocne orzeczenie w zakresie kary pieniężnej oraz kosztów postępowania stanowi tytuł egzekucyjny w rozumieniu art. 777 Kodeksu postępowania cywilnego (Dz.U. z 2020 r. 1575, 1578, z 2021 r. poz. 11) i po nadaniu mu klauzuli wykonalności przez sąd rejonowy właściwy ze względu na siedzibę komisji odpowiedzialności zawodowej, która wydała to orzeczenie, podlega wykonaniu w drodze egzekucji prowadzonej w trybie tej ustawy.

2. Czynności w postępowaniu egzekucyjnym przewidziane dla wierzyciela podejmuje przewodniczący właściwej regionalnej rady psychologów.

Art. 64. 1. Zatarcie ukarania dyscyplinarnego następuje z urzędu po upływie:

- 1) pięciu lat od uprawomocnienia się orzeczenia dyscyplinarnego orzekającego karę upomnienia, karę nagany lub karę pieniężną;
  - 2) dziesięciu lat od upływu okresu zawieszenia prawa do wykonywania zawodu psychologa;
  - 3) piętnastu lat od uprawomocnienia się orzeczenia dyscyplinarnego orzekającego karę pozbawienia prawa do wykonywania zawodu
- jeżeli psycholog nie zostanie w tym czasie ukarany lub nie zostanie wszczęte przeciwko niemu kolejne postępowanie dyscyplinarne.

2. Z chwilą zatarcia kary dyscyplinarnej przewodniczący regionalnej rady psychologów zarządza wykreślenie wzmianki o ukaraniu dyscyplinarnym oraz usunięcie z akt osobowych dokumentów dotyczących ukarania.

Art. 65. W sprawach nieuregulowanych do postępowania dyscyplinarnego stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego.

Rozdział VI

Przepis karny

Art. 66. 1. Kto podejmuje działania psychologiczne nie mając prawa wykonywania zawodu psychologa lub prawa do wykonywania zawodu psychologa pod nadzorem, podlega grzywnie.

2. Jeżeli sprawca czynu określonego w ust. 1 działa w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub wprowadza w błąd co do posiadania takiego uprawnienia, podlega grzywnie lub karze ograniczenia wolności.

3. W przypadku określonym w ust. 1 stosuje się przepisy Kodeksu postępowania karnego.

Rozdział VII

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 67. 1. Minister właściwy do spraw zdrowia utworzy Komitet Organizacyjny Samorządu Psychologów w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia ustawy w życie.

2. W skład Komitetu Organizacyjnego Samorządu Psychologów wchodzi po pięciu przedstawicieli wszystkich ogólnopolskich związków zawodowych i stowarzyszeń zrzeszających powyżej 100 osób, wykonujących zawód psychologa, które zostały zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym co najmniej 3 lata przed wejściem w życie niniejszej ustawy.

3. Minister właściwy do spraw zdrowia publikuje listę związków zawodowych i stowarzyszeń, o których mowa w ust. 2, w Biuletynie Informacji Publicznej w terminie miesiąca od wejścia ustawy w życie.

4. Związki zawodowe i stowarzyszenia, o których mowa w ust. 2, zgłaszają swoich przedstawicieli do Komitetu Organizacyjnego Samorządu Psychologów w terminie miesiąca od publikacji listy, o której mowa w ust. 3.

Art. 68. 1. Komitet Organizacyjny Samorządu Psychologów tworzy tymczasowe regionalne listy psychologów

2. Na listę regionalną psychologów, o której mowa w ust. 1, może być wpisana osoba, która:

- 1) uzyskała w Rzeczypospolitej Polskiej dyplom magistra na kierunku psychologia lub uzyskała za granicą wykształcenie uznane za równorzędne w Rzeczypospolitej Polskiej przed dniem wejścia ustawy w życie;
- 2) posiada pełną zdolność do czynności prawnych.

3. W przypadku osób, które nie spełniają warunku z ust. 2 pkt 1, przepisy art. 18 stosuje się odpowiednio.

4. Wysokość opłaty za wpis na listę, o której mowa w ust. 2, wynosi 50 zł.

5. Opłatę, o której mowa w ust. 4, wnosi się na rachunek bankowy Komitetu Organizacyjnego Samorządu Psychologów. Komitet Organizacyjny Samorządu Psychologów przekazuje zgromadzone środki Krajowej Radzie Psychologów w terminie miesiąca od pierwszego Krajowego Zjazdu Psychologów.

Art. 69. 1. W pierwszym regionalnym zjeździe uczestniczą psycholodzy, którzy zostali wpisani na listę psychologów z prawem do wykonywania zawodu najpóźniej 14 dni przed ogłoszonym przez Komitet Organizacyjny Samorządu Psychologów terminem zjazdu.

2. Właściwe regionalne rady psychologów potwierdzają prawo do wykonywania zawodu psychologów, o których mowa w ust. 1, w terminie 9 miesięcy od dnia Pierwszego Krajowego Zjazdu Psychologów, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. Krajowa Rada Psychologów potwierdza prawo do wykonywania zawodu psychologów, o których mowa w ust. 1 i wchodzi w skład organów, o których mowa w art. 24 pkt 2-5 i 7-10, terminie 6 miesięcy od dnia Pierwszego Krajowego Zjazdu Psychologów.

Art. 70. 1. Komitet Organizacyjny Samorządu Psychologów utworzy listy psychologów oraz zorganizuje pierwsze regionalne zjazdy psychologów w terminie sześciu miesięcy od dnia jego utworzenia oraz Pierwszy Krajowy Zjazd Psychologów w terminie dwunastu miesięcy od dnia jego utworzenia.

2. Regionalne zjazdy psychologów, o których mowa w ust. 1, w liczbie ustalonej przez Komitet Organizacyjny Samorządu Psychologów, odbywają się w

miejsowościach będących siedzibami wojewodów, o których mowa w art. 3 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o wprowadzeniu zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego państwa (Dz.U. z 1998 r. nr 96 poz. 603, nr 104 poz. 656, z 1999 r. nr 101 poz. 1182, z 2001 r. nr 45, poz. 497).

3. Pierwszy regionalny zjazd psychologów otwiera członek Komitetu Organizacyjnego Samorządu Psychologów i niezwłocznie przeprowadza wybór przewodniczącego zjazdu.

4. Pierwsze regionalne zjazdy psychologów wybierają po 5 delegatów na Pierwszy Krajowy Zjazd Psychologów.

Art. 71. Pierwszy Krajowy Zjazd Psychologów otwiera członek Komitetu Organizacyjnego Samorządu Psychologów i niezwłocznie przeprowadza wybór przewodniczącego zjazdu.

Art. 72. 1. Koszty organizacji Pierwszego Krajowego Zjazdu Psychologów pokrywane są z części budżetowej, której dysponentem jest minister właściwy do spraw zdrowia.

2. Koszty organizacji pierwszych regionalnych zjazdów psychologów pokrywane są przez właściwych wojewodów z dotacji celowej przekazywanej przez ministra właściwego do spraw zdrowia.

3. Minister właściwy do spraw zdrowia określi w drodze rozporządzenia szczegółowy tryb przekazywania środków, o których mowa w ust. 1 i 2, mając na względzie przejrzystość procedury i celowość przekazywania środków finansowych.

Art. 73. Krajowa Rada Psychologów w terminie 6 miesięcy od daty powołania opracuje:

- 1) zasady funkcjonowania samorządu zawodowego psychologów;
- 2) ramowy program stażu;
- 3) zasady wpisu na listę indywidualnych praktyk psychologicznych i listę psychologów pełniących funkcje opiekuna stażu.

Art. 74. Uchyła się ustawę z dnia 8 czerwca 2001 r. o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów (Dz.U. z 2019 r. poz. 1026) w całości.

Art. 75. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2022 r.

Uzasadnienie

1. Cel i potrzeba wydania ustawy

Do głównych celów proponowanej ustawy należy uregulowanie uzyskiwania prawa wykonywania zawodu psychologa oraz wykonywania zawodu psychologa, a także ustalenie zasad organizacji i funkcjonowania samorządu zawodowego psychologów.

W centrum proponowanych przepisów należy umieścić powszechne prawo do zdrowia w szerokim rozumieniu. “Kwestie dotyczące problemów zdrowia psychicznego zajmują w pracach i dokumentach Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) znaczące miejsce, a osiągnięcie dobrego zdrowia psychicznego zostało uznane za jeden z warunków osiągnięcia pełnego dobrostanu. Definicja zdrowia, zapisana w Konstytucji WHO [1948] wskazuje, że zdrowie to nie tylko brak choroby, lecz pełen dobrostan fizyczny, psychiczny i społeczny człowieka.” (J. Wciórka [red.] *Ochrona zdrowia psychicznego w Polsce: wyzwania, plany, bariery, dobre praktyki. Raport RPO*, Warszawa 2014, s. 18).

Zgodnie z art. 68 ust. 1 Konstytucji RP każdy ma prawo do ochrony zdrowia. Przepis ten uznawany jest za normę programową. Jak podaje doktryna: “Normy programowe mogą być odczytywane w ten sposób, że jest w nich zakodowane minimum praw obywatela. To minimum praw obywatela jest odpowiednikiem minimum obowiązków ciążących na władzy publicznej zawartych w przepisach programowych” (J. Trzciniński, *Naruszenie konstytucyjnych wolności lub praw jako podstawa skargi konstytucyjnej*, [w:] *Zgromadzenie Ogólne Sędziów Trybunału Konstytucyjnego*, Studia i Materiały, t. IX, Warszawa 1999, s. 45–46). Ważnym elementem dobrostanu zdrowotnego człowieka jest jego kondycja psychiczna i wskazaną normę konstytucyjną należy interpretować rozszerzająco.

Należy zaakcentować, iż prawo do ochrony zdrowia *sensu largo* statuuje również art. 35 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej (Dz.U.UE C z dnia 14

grudnia 2007 r., 2007/C 303/01, **dalej jako: "KPP"**). Podobnie, jak ww. przepis Konstytucji RP odnoszący się do ochrony zdrowia, art. 35 KPP stanowi normę programową. Na aprobatę zasługuje pogląd wyrażony w literaturze, zgodnie z którym: *"Artykuł 35 znajduje się w rozdziale IV KPP, zatytułowanym 'Solidarność', w którym zawarto prawa socjalne. Jego postanowienia mają charakter 'zasad'. [...] Oznacza to, że art. 35 KPP zawiera normę programową określającą, jaki cel mają realizować państwa członkowskie UE oraz jej instytucje. [...] W zakresie zdania pierwszego (tj. 'Każdy ma prawo dostępu do profilaktycznej opieki zdrowotnej i prawo do korzystania z leczenia na warunkach ustanowionych w ustawodawstwach i praktykach krajowych' - uwaga Projektodawcy) przepis wymaga przyjęcia odpowiednich rozwiązań legislacyjnych na poziomie krajowym"* (vide A. Wróbel [red], Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej. Komentarz, Wydawnictwo Beck, Warszawa 2019 rok).

Co istotne, art. 12 Międzynarodowego Paktu Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych otwarty do podpisu w Nowym Jorku dnia 19 grudnia 1966 r. (Dz.U. 1977 nr 38 poz. 169), traktuje o tym, że Państwa Strony przedmiotowego Paktu - w tym Rzeczypospolita Polska - uznają prawo każdego do korzystania z najwyższego osiągalnego poziomu ochrony zdrowia fizycznego i psychicznego.

W obecnym stanie prawnym pełna realizacja dobrostanu zdrowotnego człowieka w zakresie wsparcia psychologicznego nie jest możliwa. Dlatego mając na uwadze przywołany standard konstytucyjny oraz międzynarodowy, dostrzega się potrzebę uchwalenia ustawy o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów.

2. Rzeczywisty stan w dziedzinie, która ma być unormowana

Obecnie obowiązuje ustawa z dnia 8 czerwca 2001 r. o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów. Ustawa formalnie weszła w życie w 1 stycznia 2006 roku, jednak dotychczas nie została wdrożona. Po 21 latach od uchwalenia ustawa nie przeszła żadnej nowelizacji w swoim głównym zakresie przedmiotowym. W 2009 roku wprowadzono dwie zmiany dostosowawcze, tak samo jak w 2018 roku. Obowiązująca ustawa przestała wpisywać się w zmieniający się system prawny i przepisy prawa unijnego. Szanse na utworzenie samorządu zawodowego i wdrożenie przepisów ustawy z 2001 roku należy szacować jako

bliskie zero. Na tej podstawie należy wyciągnąć wniosek o potrzebie nowej ustawy o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów.

3. Różnice między dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

W **art. 1** określono cel ustawy, jakim jest określenie zasad i warunków uzyskiwania prawa wykonywania zawodu psychologa, wykonywania zawodu psychologa oraz organizacji i funkcjonowania samorządu zawodowego psychologów. Ponadto proponuje się nadanie tytułowi zawodowemu „psycholog” ochrony prawnej.

Art. 2 stanowi słowniczek ustawowy. W jego ramach ustalono definicję działań psychologicznych, klienta i bezpośredniego odbiorcy usług psychologicznych.

W **art. 3** wprowadza się zastrzeżenie, że zawód psychologa może wykonywać jedynie osoba, która spełnia wymagania określone w proponowanej ustawie. Oznacza to, że po wejściu w życie ustawy prawo do wykonywania zawodu psychologa będą miały jedynie osoby, które spełnią określone warunki. Jest to istotne zwiększenie profesjonalizacji i podniesienie jakości usług psychologicznych. W **art. 4** określono zakres wykonywania zawodu psychologa. W skład działań psychologicznych wchodzi: (1) diagnoza psychologiczna; (2) opiniowanie psychologiczne; (3) orzekanie psychologiczne; (4) udzielanie pomocy psychologicznej. Dodatkowo uznaje się za wykonywanie zawodu czynności polegające na (5) prowadzeniu psychoterapii i (6) psychoterapii uzależnień, (7) prowadzeniu prac naukowo-badawczych, i prac rozwojowych w dziedzinie psychologii; (8) działalności dydaktycznej w zakresie psychologii; (9) kierowaniu pracą zawodową innych osób wykonujących zawód psychologa. Zastrzeżono, że dla prowadzenia psychoterapii i psychoterapii uzależnień wymagane jest spełnienie wymogów określonych w przepisach odrębnych, a działania te nie należą do kompetencji wyłącznych osób wykonujących zawód psychologa w rozumieniu niniejszej ustawy. Ponadto, w przepisie tym uwzględniono sytuację, w której działania zawodowe psychologa dotyczą świadczeń opieki zdrowotnej. Wówczas stosowane są odrębne przepisy stosowane w przypadku zawodów medycznych. Co podkreślono, działania psychologiczne mogą być podejmowane wobec bezpośredniego odbiorcy usług psychologicznych na rzecz klienta. Oznacza to, że działania psychologiczne mogą być podejmowane wyłącznie wobec osoby fizycznej

lub grupy osób fizycznych, a nie wobec osób prawnych i innych jednostek. Ograniczenie to nie jest stosowane w przypadku klienta.

W **art. 5.** ustanawia się samorząd zawodowy psychologów nadzorowany przez ministra właściwego do spraw zdrowia. Nadzór ten jest określony w ustawie i nie należy dokonywać wykładni rozszerzającej uprawnienia nadzorcze ministra.

Rozdział II określa zasady wykonywania zawodu. W **art. 6** wprowadzono podstawowe zasady: (1) samodzielnego wykonywania zawodu, zgodności podejmowanych działań z (2) aktualnym stanem wiedzy psychologicznej (3) zachowaniem należytej staranności wynikającej z zasad etyki psychologa oraz (4) z poszanowaniem intymności i prywatności bezpośredniego odbiorcy usług psychologicznych. Ponadto ustalono obowiązek informacji o prawach bezpośredniego odbiorcę usług psychologicznych oraz o planowanych działaniach psychologicznych, ich przebiegu, wynikach i sposobie ich udostępniania. Psycholog będzie mógł podejmować działania jedynie za zgodą bezpośredniego odbiorcy usług psychologicznych. Jednocześnie wprowadzono zastrzeżenie dotyczące m.in. osób ograniczonych w zdolności do czynności prawnych, o których mowa w art. 17 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny, a także ubezwłasnowolnionych całkowicie.

W **Art. 7** proponuje się wprowadzenie zasady tajemnicy zawodowej psychologa. Zgodnie z tą zasadą psycholog będzie obowiązany zachować w tajemnicy wszystko, o czym dowiedział się w związku z wykonywaniem zawodu. Wyjątki od tej zasady będzie mogła wprowadzić jedynie ustawa, np. w zakresie postępowania karnego. Obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej nie może być ograniczony w czasie, to znaczy, że żadna konkretna data lub wydarzenie (np. śmierć bezpośredniego odbiorcy usług psychologicznych) nie może stanowić przesłanki uchylenia tajemnicy zawodowej.

Projektodawcy w **art. 8** proponują regulację prowadzenia indywidualnej dokumentacji psychologicznej. Psycholog prowadzi dokumentację bezpośredniego odbiorcy usług psychologicznych jedynie w zakresie, jaki jest niezbędny do udokumentowania wykonywanych działań psychologicznych. Wprowadza się obowiązek przechowywania dokumentację przez okres 10 lat od zakończenia działań psychologicznych. Po upływie tego okresu psycholog powinien zniszczyć indywidualną dokumentację psychologiczną w sposób uniemożliwiający identyfikację bezpośredniego odbiorcy usług psychologicznych. Określenie szczegółowych zasad

prowadzenia i przechowywania dokumentacji powierza się Krajowej Radzie Psychologów. Należy przy tym zaznaczyć konieczność ochrony danych osobowych na podstawie przepisów odrębnych.

Psycholog zgodnie z proponowanym **art. 9** może wykonywać zawód w ramach stosunku pracy, na podstawie umowy cywilnoprawnej, w ramach jednoosobowej działalności gospodarczej lub w spółce prawa handlowego. Jednoosobowe działalności gospodarcze są bezpłatnie wpisywane na listę indywidualnych praktyk psychologicznych przez regionalną radę psychologów.

W **art. 10** wprowadza się obowiązek doskonalenia zawodowego w różnych formach kształcenia zawodowego na podstawie ramowych zasad ustalonych przez Krajową Radę Psychologów.

W **Rozdziale III** Projektodawca omawia regulacje związane z prawem do wykonywania zawodu psychologa.

Art. 12 określa, że prawo do wykonywania zawodu przysługuje z chwilą wpisu na regionalną listę psychologów. Od tej zasady przewidziany jest jednak wyjątek w postaci dopuszczenia do wykonywania zawodu pod nadzorem po wpisaniu na regionalną listę psychologów pracujących pod nadzorem, co ma umożliwić przygotowanie do zawodu.

W **art. 13** proponuje się, żeby regionalną listę psychologów mogła być wpisana osoba, która (1) uzyskała w Rzeczypospolitej Polskiej dyplom magistra na kierunku psychologia lub uzyskała za granicą wykształcenie uznane za równorzędne w Rzeczypospolitej Polskiej, (2) posiada pełną zdolność do czynności prawnych oraz (3) odbyła staż zawodowy. Wpis ma nastąpić na wniosek osoby zainteresowanej po spełnieniu ww. warunków. Do wniosku, osoba ubiegająca się o wpis winna dołączyć:

- 1) zgodę na wykorzystanie danych osobowych na podstawie przepisów odrębnych;
- 2) dokument poświadczający odbycie stażu zawodowego;
- 3) kopię dyplomu ukończenia studiów magisterskich w Rzeczypospolitej Polskiej na kierunku psychologia;
- 4) oświadczenie o posiadaniu pełnej zdolności do czynności prawnych;
- 5) zaświadczenie lekarza medycyny pracy o stanie zdrowia pozwalającym na wykonywanie zawodu psychologa;
- 6) potwierdzenie wniesienia opłaty za złożenie wniosku o przyznanie prawa do wykonywania zawodu psychologa.

W **art. 14** zwalnia się doktorów, doktorów habilitowanych i profesorów psychologii od warunku uzyskania w Rzeczypospolitej Polskiej dyplomu magistra na kierunku psychologia lub uzyskała za granicą wykształcenia uznanego za równorzędne w Rzeczypospolitej Polskiej oraz odbycia stażu.

Projektodawca w **art. 15** określił cel stażu zawodowego, którym jest przygotowanie psychologa stażysty do należytego wykonywania zawodu oraz przyswojenie zasad etyki psychologa. Proponuje się, żeby staż zawodowy trwał 12 miesięcy w ciągu maksymalnie 24 miesięcy od jego rozpoczęcia. Staż będzie mógł się odbywać w częściach i u różnych opiekunów.

W **art. 16** proponuje się, aby staż mógł odbywać się na podstawie stosunku pracy, umowy cywilnoprawnej, lub w ramach działalności gospodarczej. Opiekunem stażu będzie mógł być psycholog wykonujący zawód przez co najmniej 5 lat, wpisany na listę opiekunów prowadzoną przez właściwą regionalną radę psychologów. Lista opiekunów prowadzona przez samorząd ma zawierać informację o specjalizacji psychologii, w której opiekun ma doświadczenie zawodowe. Wymagane doświadczenie zawodowe w danej specjalizacji zostało określone, jako przynajmniej pięć lat w ciągu ostatnich sześciu lat wykonywania zawodu. Co istotne, opiekun stażu będzie zobowiązany do ustalenia z psychologiem stażystą, w terminie nie dłuższym niż 30 dni od momentu rozpoczęcia stażu, indywidualnego planu stażu oraz zakresu obowiązków psychologa stażysty na podstawie ramowych zasad stażu opracowanych przez Krajową Radę Psychologów, z uwzględnieniem wytycznych do odbywania stażu dla poszczególnych specjalności. Nadto, proponuje się, żeby Krajowa Rada Psychologów mogła ustalić wynagrodzenie dla psychologa będącego opiekunem psychologa stażysty. Psycholog stażysta nie będzie ponosić kosztów związanych z odbywaniem stażu.

W **art. 17** wskazano, że psycholog stażysta będzie mógł rozpocząć staż po otrzymaniu dyplomu magistra na kierunku psychologia. Psycholog stażysta będzie zobowiązany przed rozpoczęciem stażu złożyć do regionalnej rady psychologów właściwej ze względu na miejsce zamieszkania, wniosek o wydanie prawa do wykonywania zawodu pod nadzorem wraz z wnioskiem o przyznanie opiekuna stażu. Godzi się wskazać, że psycholog stażysta będzie uprawniony do zaproponowania we wniosku konkretnego opiekuna z listy opiekunów prowadzonej przez właściwą regionalną radę psychologów. W przypadku jednak uzasadnionych wątpliwości regionalna rada psychologów będzie miała prawo wskazać innego opiekuna.

Zgodnie z zamysłem projektodawców wzory wniosków winny być określone przez Krajową Radę Psychologów.

W **art. 18** wskazano, że po zakończeniu stażu opiekun wyda pisemną opinię na temat przebiegu stażu i samego psychologa stażysty. Przedmiotowa opinia będzie przekazywana przez opiekuna stażu do właściwej regionalnej rady psychologów. Należy zaakcentować, iż pozytywna opinia opiekuna będzie warunkiem ukończenia stażu przez psychologa stażystę.

Zgodnie z **art. 19** na regionalną listę psychologów pracujących pod nadzorem może być wpisana osoba, która (1) uzyskała w Rzeczypospolitej Polskiej dyplom magistra psychologii lub uzyskała za granicą wykształcenie uznane za równorzędne w Rzeczypospolitej Polskiej (2) posiada pełną zdolność do czynności prawnych. Wpis dokonywany będzie na wniosek zainteresowanego, do którego powinny być dołączone:

- 1) zgoda na wykorzystanie danych osobowych na podstawie przepisów odrębnych;
- 2) kopia dyplomu ukończenia studiów magisterskich w Rzeczypospolitej Polskiej na kierunku psychologia;
- 3) oświadczenie o posiadaniu pełnej zdolności do czynności prawnych
- 4) zaświadczenie lekarza medycyny pracy o stanie zdrowia pozwalającym na wykonywanie zawodu psychologa
- 5) wniosek o przyznanie opiekuna stażu.

Co istotne, wpis na regionalną listę psychologów pracujących pod nadzorem psycholog stażysta otrzyma na okres 2 lat. Jedynie w wyjątkowych wypadkach, na wniosek psychologa stażysty, okres ten będzie mógł zostać przedłużony przez właściwą regionalną radę psychologów.

W **Art. 20** określono, że regionalną listę psychologów i psychologów z prawem do wykonywania zawodu pod nadzorem obowiązane jest prowadzić prezydium regionalnej rady psychologów. Wpis na ww. listę następować będzie w drodze uchwały prezydium właściwej regionalnej rady psychologów w pierwszym terminie zebrania się prezydium rady. Od wskazanej uchwały projektodawca przewidział możliwość złożenia odwołania do Krajowej Rady Psychologów w terminie 14 dni od daty doręczenia uchwały. Od uchwały Krajowej Rady Psychologów odmawiającej wpisu będzie służyło zaś odwołanie do ministra właściwego do spraw zdrowia, a od ostatecznej decyzji ministra zainteresowanemu oraz Krajowej Radzie Psychologów

służyć będzie skarga do sądu administracyjnego w terminie 30 dni od dnia doręczenia decyzji.

W **art. 21** zaproponowano, żeby zawieszenie prawa do wykonywania zawodu następowało: (1) na wniosek psychologa, (2) w przypadku uprawomocnienia się orzeczenia komisji odpowiedzialności zawodowej o zastosowaniu zawieszenia, (3i) po upływie 5 lat niewykonywania zawodu.

Art. 22 normuje kwestię skreślenia z regionalnej listy psychologów, które zgodnie z projektem niniejszej ustawy ma następować: (1) na wniosek psychologa, (2) w przypadku śmierci psychologa, (3) w przypadku uprawomocnienia się orzeczenia komisji odpowiedzialności zawodowej o skreśleniu z listy psychologów lub prawomocnego wyroku sądowego o pozbawieniu prawa do wykonywania zawodu psychologa. Ponadto, skreślenie z regionalnej listy psychologów będzie mogło nastąpić w przypadku wydania prawomocnego wyroku sądowego skazującego psychologa za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego. Osobie skreślonej z regionalnej listy psychologów będzie przysługiwało prawo ubiegania się o ponowny wpis na listę psychologów po spełnieniu warunków, które określone zostały w art. 18, w przypadku zatarcia się skazania lub po upływie 5 lat od prawomocnego orzeczenia komisji odpowiedzialności zawodowej. Co istotne osoba, która zostanie skreślona z regionalnej listy psychologów w przypadku uprawomocnienia się orzeczenia komisji odpowiedzialności zawodowej lub osoba skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego nie będzie miała prawa posługiwania się tytułem zawodowym "psycholog".

Rozdział IV dotyczy samorządu zawodowego psychologów. **Art. 23** określa, że psychologowie organizują się w ramach samorządu psychologów, który jest niezależny i w wykonywaniu swoich zadań podlega wyłącznie przepisom powszechnie obowiązującym. Projektodawca proponuje, żeby przynależność psychologów do samorządu była obowiązkowa.

W **art. 24** określono, że do zadań samorządu w szczególności będzie należało:

- 1) sprawowanie pieczy nad należyтым wykonywaniem zawodu psychologa;
- 2) reprezentowanie i ochrona interesów zawodowych psychologów;
- 3) działalność edukacyjna i naukowo-badawcza;
- 4) zarządzanie majątkiem własnym;

2. Samorząd wykonuje swoje zadania w szczególności przez:

- 1) przyznawanie prawa wykonywania zawodu;
- 2) prowadzenie rejestrów na podstawie przepisów ustawy;
- 3) orzekanie w zakresie odpowiedzialności zawodowej;
- 4) uznawanie kwalifikacji psychologów zamierzających wykonywać zawód na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 5) działania na rzecz stałego podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez psychologów;
- 6) określanie ogólnych standardów wykonywania zawodu psychologa;
- 7) ustanawianie zasad etyki zawodowej i czuwanie nad jej przestrzeganiem;
- 8) współpracę ze stowarzyszeniami będącymi zgodnie z postanowieniami ich statutów towarzystwami naukowymi o zasięgu krajowym, zrzeszającymi specjalistów w dziedzinie psychologii, uczelniami wyższymi oraz innymi podmiotami systemu szkolnictwa wyższego i nauki w kraju i za granicą;
- 9) współpracę z sądami, organami administracji publicznej, samorządami, związkami zawodowymi oraz innymi organizacjami społecznymi w sprawach związanych z wykonywaniem zawodu psychologa;
- 10) opiniowanie aktów prawnych dotyczące wykonywania zawodu psychologa;
- 11) udzielanie informacji na temat przepisów prawa dotyczących wykonywania zawodu psychologa.

W **art. 25** Projektodawca określił, że organami samorządu psychologów będą:

- 1) Krajowy Zjazd Psychologów;
- 2) Krajowa Rada Psychologów;
- 3) Krajowa Komisja Rewizyjna;
- 4) Krajowa Komisja Odpowiedzialności Zawodowej;
- 5) Krajowy Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej;
- 6) regionalny zjazd psychologów;
- 7) regionalna rada psychologów;
- 8) regionalna komisja rewizyjna;
- 9) regionalna komisja odpowiedzialności zawodowej;
- 10) regionalny rzecznik odpowiedzialności zawodowej.

W **art. 26** określono kadencje organów samorządu, która ma trwać 4 lata.

Zgodnie z **art. 27** kolegialne organy samorządu będą mogły podejmować uchwały w obecności co najmniej połowy członków danego organu. Co istotne,

posiedzenia organów kolegialnych samorządu, a w szczególności ich głosowania, będą mogły odbywać się w trybie zdalnym lub hybrydowym - przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej umożliwiającym porozumiewanie się na odległość.

W **art. 28** proponuje się, żeby najwyższym organem samorządu był Krajowy Zjazd Psychologów, w którym będą brali udział delegaci wybrani przez regionalne zjazdy psychologów. Na jednego delegata wybranego przez regionalny zjazd psychologów zgodnie z projektem przypada nie więcej niż 100 członków danej regionalnej izby psychologów. Szczegółowe zasady wyboru delegatów na Krajowy Zjazd Psychologów określa Krajowa Rada Psychologów.

Art. 29 traktuje o zadaniach Krajowego Zjazdu Psychologów, do których należał będzie: (1) wybór Przewodniczącego Krajowej Rady Psychologów, (2) wybór Krajowej Rady Psychologów, Krajowej Komisji Rewizyjnej, Krajowej Komisji Odpowiedzialności Zawodowej i Krajowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej, (3) rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań Krajowej Komisji Rewizyjnej, Krajowej Komisji Odpowiedzialności Zawodowej i Krajowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej, (4) określenie zasad przeprowadzania wyborów do organów samorządu (5) uchwalenie Kodeksu Etyki Zawodowej Psychologa, (6) określanie wytycznych działania samorządu (7) określenie zasad podejmowania uchwał przez samorząd.

W **art. 30** określono, że Krajowy Zjazd Psychologów zbiera się raz na cztery lata. Proponuje się, żeby Krajowy Zjazd Psychologów był zwoływany przez Krajowa Rada Psychologów.

Nadzwyczajny Krajowy Zjazd Psychologów zgodnie z **art. 31** zwołuje się (1) z własnej inicjatywy (2) na wniosek Krajowej Komisji Rewizyjnej (3) na wniosek co najmniej jednej trzeciej regionalnych rad psychologów. Proponuje się, żeby Nadzwyczajny Krajowy Zjazd Psychologów był zwoływany w ciągu 30 dni od złożenia wniosku przez Komisję Rewizyjną lub na wniosek co najmniej jednej trzeciej regionalnych rad psychologów.

W **art. 32** projektodawca określił, że Krajowa Rada Psychologów składa się z Przewodniczącego i członków Krajowej Rady Psychologów. Postuluje się, żeby do zadań Krajowej Rady Psychologów należało:

- 1) reprezentowanie samorządu wobec sądów, organów państwowych i samorządowych, instytucji, organizacji i innych podmiotów;

- 2) określenie szczegółowych zasad prowadzenia przez rady regionalne list: indywidualnych praktyk psychologicznych, regionalnych list psychologów, regionalnych list psychologów pracujących pod nadzorem, regionalnych list opiekunów (o wskazanych listach mowa w art.9, art. 13, art.16 oraz art.19)
- 3) prowadzenie listy specjalności w zawodzie psychologa oraz list metod i narzędzi diagnostycznych zastrzeżonych i rekomendowanych do stosowania przez psychologów;
- 4) uchwalanie budżetu Krajowej Rady Psychologów, zatwierdzanie sprawozdań z jego wykonania oraz rozpatrywanie wniosków Krajowej Komisji Rewizyjnej;
- 5) ustalenie ramowych zasad stażu zawodowego i doskonalenia zawodowego;
- 6) określenie standardów pracy psychologa, w szczególności zasad tworzenia i przechowywania dokumentacji;
- 7) realizowanie uchwał Krajowego Zjazdu Psychologów;
- 8) prowadzenie działalności edukacyjnej i naukowej;
- 9) ustalenie wysokości oraz sposobu pobierania opłat, kosztów i wynagrodzeń określonych w ustawie, w szczególności: składki członkowskiej oraz zasad jej podziału, ustalanie wysokości opłat za wpis do rejestru psychologów, zryczałtowanych kosztów postępowania dyscyplinarnego oraz wynagrodzenia dla opiekuna stażu;
- 10) ustalanie zasad gospodarki finansowej samorządu;
- 11) koordynowanie działalności regionalnych izb psychologów oraz ich organów i sprawowanie nadzoru nad ich działalnością;
- 12) rozpatrywanie odwołań od uchwał regionalnych rad psychologów;
- 13) opiniowanie wniosków i projektów aktów normatywnych dotyczących wykonywania zawodu psychologa
- 14) opiniowanie i przedstawianie wniosków w sprawie wykonywania zawodu psychologa;
- 15) opiniowanie i przedstawianie wniosków dotyczących kształcenia i doskonalenia zawodowego psychologów.

Projektodawca zakłada, że Prezydium Krajowej Rady Psychologów będzie stanowić Przewodniczący i wybrani przez Krajową Radę wiceprzewodniczący, sekretarz, skarbnik i członkowie. Do zadań Prezydium będzie należało przygotowanie

posiedzenia Krajowej Rady Psychologów i Krajowego Zjazdu Psychologów oraz wykonywanie ich uchwały.

W **art. 33** projektodawca statuuje zakres działania Krajowej Komisji Rewizyjnej, do której będzie należała kontrola działalności finansowej Krajowej Rady Psychologów oraz nadzór nad działalnością regionalnych komisji rewizyjnych.

W myśl **art. 34** psychologowie zamieszkali w obszarze danego regionu tworzą regionalną izbę psychologów. Podkreślenia wymaga fakt, iż do kompetencji Krajowego Zjazdu Psychologów będzie należało ustalenie liczby, obszaru i siedziby regionalnych izb psychologów w drodze uchwały podjętej większością 2/3 głosów w obecności przynajmniej połowy delegatów.

Zgodnie z **art. 35** Regionalny zjazd psychologów jest najwyższym organem regionalnej izby psychologów. Projektodawca postuluje, żeby do zadań regionalnego zjazdu psychologów należy:

- 1) wybór przewodniczącego regionalnej rady psychologów;
- 2) ustalenie liczby członków i wybór regionalnej rady psychologów, regionalnej komisji rewizyjnej i regionalnej komisji odpowiedzialności zawodowej;
- 3) wybór regionalnego rzecznika odpowiedzialności zawodowej;
- 4) rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań regionalnej komisji rewizyjnej, regionalnej komisji odpowiedzialności zawodowej i regionalnego rzecznika odpowiedzialności zawodowej .
- 5) wybór delegatów na Krajowy Zjazd Psychologów.

Projektodawca proponuje w **art. 36**, żeby w regionalnym zjeździe psychologów brali udział wszyscy członkowie danej regionalnej izby psychologów, z zastrzeżeniem, że jeżeli członków regionalnej izby będzie więcej niż 300 to członkami będą mogli być delegaci wybrani na zebraniach zwołanych dla poszczególnych rejonów, objętych działalnością danej izby. Uchwałę w tej sprawie podejmuje regionalna rada psychologów. Regionalny zjazd psychologów ma być zwoływany przez regionalną radę psychologów. Regionalna rada psychologów w przypadku podjęcia uchwał w przedmiocie uczestnictwa delegatów (o czym była mowa powyżej), ustali liczbę i obszar rejonów oraz liczbę wybieranych delegatów, biorąc pod uwagę zasadniczy podział terytorialny państwa.

W **art. 37** określono, że nadzwyczajny regionalny zjazd psychologów zwołuje regionalna rada psychologów (1) z własnej inicjatywy (2) na wniosek regionalnej komisji rewizyjnej (3) na wniosek co najmniej jednej trzeciej członków regionalnej

izby psychologów - przy czym jest zwoływany w ciągu 30 dni od złożenia wniosku przez regionalną komisję rewizyjną i na wniosek min. jednej trzeciej członków regionalnej izby psychologów.

W **Art. 38** Projektodawca postuluje, żeby Regionalna rada psychologów składa się z przewodniczącego i członków regionalnej rady psychologów. Określono nadto, następujące zadania regionalnej rady:

- 1) reprezentowanie samorządu wobec sądów, organów państwowych i samorządowych, instytucji i innych podmiotów
- 2) prowadzenie regionalnych list psychologów z prawem do wykonywania zawodu, psychologów z prawem do wykonywania zawodu pod nadzorem, psychologów sprawujących funkcje opiekuna oraz list indywidualnych praktyk psychologicznych;
- 3) uchwalanie budżetu regionalnej rady psychologów i zatwierdzanie sprawozdań z jego wykonania oraz rozpatrywanie wniosków regionalnej komisji rewizyjnej.
- 4) nadzorowanie doskonalenia zawodowego psychologów;
- 5) nadzór nad stażami zawodowymi psychologów i wyznaczanie opiekunów stażu
- 6) rozpatrywanie wniosków w przedmiocie ponownego wpisu na listy, o których mowa w pkt 2;
- 7) kontrola realizacji ogólnych oraz branżowych standardów pracy psychologa;
- 8) wykonywania uchwał regionalnego i Krajowego Zjazdu Psychologów;
- 9) prowadzenie działalności edukacyjnej i naukowej;
- 10) pobieranie i ewidencjonowanie składek członkowskich;
- 11) wykonywanie zadań zleconych przez Krajową Radę Psychologów;
- 12) nadzór nad należytym wykonywaniem zawodu psychologa.

Dodatkowo zaproponowano, żeby prezydium regionalnej rady psychologów stanowił przewodniczący i wybrani przez regionalną radę psychologów wiceprzewodniczący, sekretarz, skarbnik i członkowie. Do zadań prezydium ma należeć przygotowanie posiedzenia regionalnej rady psychologów i regionalnego zjazdu psychologów oraz wykonywanie ich uchwały.

W **Art. 39** stwierdzono, że do zakresu działania regionalnej komisji rewizyjnej należy kontrola działalności finansowej regionalnej rady psychologów.

Rozdział V reguluje odpowiedzialność dyscyplinarną psychologów. Zgodnie z art. 40 wprowadza się trzy przesłanki odpowiedzialności: (1) czyny niezgodne z prawem powszechnie obowiązującym i pozostające w związku z wykonywaniem zawodu; (2) czyny naruszające zasady etyki zawodowej; (3) niepłacenie składek członkowskich. Do pierwszej kategorii należą czyny naruszające przepisy prawa powszechnie obowiązującego w szerokim rozumieniu. Nie ograniczają się jedynie do czynów określony w przepisach prawa karnego lub prawa wykroczeń. W ramach przepisów, których naruszenie może stać się przedmiotem postępowania dyscyplinarnego, należy wymienić m.in. przepisy prawa pracy, w tym bezpieczeństwa i higieny pracy, przepisy karnoskarbowe, prawo ochrony danych osobowych, a także proponowana ustawa oraz wszystkie przepisy wydane na podstawie ustaw związanych z wykonywaniem zawodu. Naruszenie zasad etyki zawodowej wiąże się z wewnętrznymi regulacjami samorządu zawodowego. Niepłacenie składek członkowskich stanowi odrębną przesłankę odpowiedzialności. Projektodawca proponuje pozostawienie samorządowi dookreślenia terminów i sposobu płacenia składek członkowskich, a jednocześnie wprowadzenie egzekucji nieopłaconych składek w trybie ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2020 r. poz. 1427, 1492, 2320, z 2021 r. poz. 11 i 41) - podobnie jak w samorządzie fizjoterapeutów.

Rzecznik odpowiedzialności zawodowej na poziomie regionalnym sprawuje swoje obowiązki osobiście lub przy pomocy swoich zastępców (**art. 41**). Regionalna komisja odpowiedzialności zawodowej rozpatruje sprawy dyscyplinarne członków regionalnej izby psychologów wniesione przez rzecznika odpowiedzialności zawodowej. Od orzeczenia służy odwołanie do Krajowej Komisji Odpowiedzialności Zawodowej w terminie 14 dni od dnia doręczenia (**art. 42**). Analogicznie uregulowano przepisy dotyczące Krajowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej i Krajowej Komisja Odpowiedzialności Zawodowej. Krajowa Komisja Odpowiedzialności Zawodowej rozpatruje w pierwszej instancji sprawy dyscyplinarne członków krajowych organów samorządu, a także w sprawach określonych w ustawie. Odwołania od orzeczeń wydanych w tym trybie rozpatruje ta sama Komisja w innym, pięcioosobowym składzie. Orzeczenie wydane w drugiej instancji, poza stronami, doręcza się również ministrowi zdrowia oraz Krajowej Radzie Psychologów (**art. 43-45**). W **art. 46** proponuje się wprowadzenie specjalnej ścieżki apelacji po orzeczeniu Krajowej Komisji Odpowiedzialności Zawodowej w drugiej instancji. Stanowi to pełną

realizację konstytucyjnego prawa do sądu. Podmiotami uprawnionymi do wniesienia apelacji są strona, minister zdrowia, Rzecznik Praw Obywatelskich oraz Przewodniczący Krajowej Rady Psychologów. Apelacja składa się do Sądu Apelacyjnego w Warszawie za pośrednictwem Krajowej Komisji Odpowiedzialności Zawodowej w terminie 30 dni od dnia doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem. Sąd rozpoznaje apelację na rozprawie w składzie trzech sędziów.

W ustawie proponuje się wprowadzenie elementów niezależności sędziowskiej w zakresie orzekania w sprawach dyscyplinarnych (**art. 47**). W **art. 48** wprowadza się katalog kar dyscyplinarnych: (1) upomnienie; (2) naganą; (3) karę pieniężną; (4) zawieszenie prawa do wykonywania zawodu na czas od trzech miesięcy do trzech lat i (5) pozbawienie prawa do wykonywania zawodu. Wysokość kary pieniężnej ustala się w granicach od dwukrotności do dziesięciokrotności minimalnego wynagrodzenia miesięcznego za pracę obowiązującego w dniu popełnienia przewinienia dyscyplinarnego. Dla 2021 roku kwoty te wyniosłyby od 5 600 zł do 28 000 zł. Kara pozbawienia prawa do wykonywania zawodu oznacza skreślenie z listy psychologów bez prawa ubiegania się o ponowny wpis na listę psychologów przez okres pięciu lat.

W czasie postępowania dyscyplinarnego lub zewnętrznego postępowania karnego komisja odpowiedzialności zawodowej może zastosować środek karny z postaci tymczasowego zawieszenia w czynnościach zawodowych. Obowiązek zawieszenia psychologa powstaje w chwili zastosowania wobec psychologa tymczasowego aresztowanie. (**art. 49**).

Zgodnie z **art. 50** postępowanie dyscyplinarne toczy się niezależnie od postępowania karnego, jednak może zostać zawieszona do czasu zakończenia postępowania karnego. Postępowanie dyscyplinarne obejmuje dochodzenie; postępowanie przed komisją odpowiedzialności zawodowej oraz postępowanie wykonawcze (**art. 51**). W **art. 52** wprowadza się dwie zasady ogólne postępowania: zasadę prowadzenia postępowania z urzędu oraz zasadę prawdy materialnej. W postępowaniu dyscyplinarnym biorą udział rzecznik odpowiedzialności zawodowej jako oskarżyciel oraz pokrzywdzony i obwiniony. Postępowanie przed regionalną komisją odpowiedzialności zawodowej wszczyna się na wniosek o ukaranie złożony przez regionalnego rzecznika odpowiedzialności zawodowej (**art. 53 i art. 54**)

Zgodnie z **art. 55** pisma za zgodą strony mogą być doręczane także za pośrednictwem poczty elektronicznej. Niestawiennictwo obwinionego lub jego

obrońcy nie wstrzymuje biegu postępowania, chyba że obwiniony usprawiedliwi swoją nieobecność i wniesie o odroczenie lub przerwanie czynności.

W **art. 56** wprowadza się ogólną zasadę przedawnienia karalności przewinienia - pięć lat, jeżeli nie wszczęto postępowania i 3 lata po wszczęciu postępowania. W zbiegu przepisów przedawnienia z kodeksu karnego stosuje się dotyczące przedawnienia karalności przestępstw. Komisja orzeka w składzie trzyosobowym wyznaczonym przez przewodniczącego (**art. 57**).

W **art. 58** wprowadza się właściwość miejscową rozpoznania sprawy. Rozstrzygnięcie sporów o właściwość powierzono Krajowej Komisji Odpowiedzialności Zawodowej. Rozstrzygnięcia komisji odpowiedzialności zawodowej zapadają w formie orzeczeń albo postanowień. Orzeczenie może być wydane jedynie na rozprawie. Domniemuje się obowiązek sporządzania orzeczeń z rozstrzygnięcia kończących sprawę, z wyjątkiem spraw, w których uwzględniono wniosek rzecznika odpowiedzialności zawodowej o wydanie orzeczenia i wymierzenie uzgodnionej z obwinionym kary dyscyplinarnej bez przeprowadzenia rozprawy oraz wniosek obwinionego o wydanie orzeczenia i wymierzenie mu określonej kary dyscyplinarnej, oraz spraw, w których wymierzono karę upomnienia

Od orzeczeń i postanowień kończących postępowanie dyscyplinarne w pierwszej instancji przysługuje odwołanie w terminie 14 dni od dnia doręczenia (**art. 59 i art. 60**).

Zryczałtowane koszty postępowania dyscyplinarnego, ustalone przez Krajową Radę Psychologów, obciążają obwinionego w razie ukarania. W pozostałych przypadkach koszty pokrywa właściwa regionalna rada psychologów, a koszty postępowania przed Krajową Komisją Odpowiedzialności Zawodowej - Krajowa Rada Psychologów (**art. 61**).

Art. 62. Wykonanie kar dyscyplinarnych należy do przewodniczącego regionalnej rady psychologów. Prawomocne orzeczenie w zakresie kary pieniężnej oraz kosztów postępowania stanowi tytuł egzekucyjny w rozumieniu art. 777 Kodeksu postępowania cywilnego. Jako wierzyciel występuje przewodniczący właściwej regionalnej rady psychologów (**art.63**). Termin zatarcia ukarania został ustalony ze względu na rodzaj kary - od 5 do 15 lat (**art.64**). Zgodnie z **art. 65** w sprawach nieuregulowanych stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego.

Art. 66, stanowiący jednocześnie **rozdział VI**, reguluje przepis karny. Zgodnie z nim każdy, kto podejmuje działania psychologiczne nie mając prawa wykonywania zawodu psychologa lub prawa do wykonywania zawodu psychologa pod nadzorem, podlega grzywnie. W typie kwalifikowanym sprawca tego przestępstwa działający w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub wprowadzający w błąd co do posiadania prawa do wykonywania zawodu, podlega grzywnie lub karze ograniczenia wolności. Do tego czynu stosuje się przepisy kodeksu postępowania karnego.

Rozdział VII dotyczy przepisów przejściowych i końcowych. Zgodnie z **art. 67** minister właściwy ds. zdrowia będzie zobligowany do utworzenia Komitetu Organizacyjnego Psychologów (**dalej: "Komitet"**) w terminie 3 miesięcy od wejścia w życie niniejszej ustawy. Projektodawca proponuje, żeby w skład ww. Komitetu wchodziło po pięciu przedstawicieli wszystkich ogólnopolskich związków zawodowych i stowarzyszeń zrzeszających powyżej 100 osób, wykonujących zawód psychologa, które zostały zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym co najmniej 3 lata przed wejściem w życie proponowanej ustawy. Nadto, omawiany przepis zakłada, że Minister właściwy do spraw zdrowia opublikuje listę związków zawodowych i stowarzyszeń, o których mowa powyżej, w Biuletynie Informacji Publicznej w terminie miesiąca od dnia jej wejścia w życie. Związki zawodowe i stowarzyszenia będą mogły zgłaszać swoich przedstawicieli do Komitetu w terminie miesiąca od publikacji listy opublikowanej przez Ministra właściwego ds. zdrowia.

Jak wskazano w **art. 68** do zadań Komitetu będzie należało utworzenie tymczasowych regionalnych list psychologów. Na ową listę będzie mogła zostać wpisana osoba, która: (1) uzyskała w Rzeczypospolitej Polskiej dyplom magistra na kierunku psychologia psychologii lub uzyskała za granicą wykształcenie uznane za równorzędne w Rzeczypospolitej Polskiej przed dniem wejścia ustawy w życie (2) posiada pełną zdolność do czynności prawnych.

W **art. 69.** przewidziano zasady pierwszego regionalnego zjazdu psychologów. W pierwszym regionalnym zjeździe będą uczestniczyć psycholodzy wpisani na tymczasową listę psychologów z prawem do wykonywania zawodu najpóźniej 14 dni przed terminem zjazdu. Po ukonstytuowaniu właściwe regionalne rady psychologów potwierdzają prawo do wykonywania zawodu psychologów, z list tymczasowych, w terminie 9 miesięcy od dnia Pierwszego Krajowego Zjazdu Psychologów. Krajowa Rada Psychologów potwierdza prawo do wykonywania

zawodu psychologów, którzy zostali wybrani do organów samorządu przez pierwsze zjazdy.

W **art. 70.** powierza się Komitetowi: (1) utworzenie tymczasowych list psychologów (2) zorganizowanie pierwszych regionalnych zjazdów psychologów w terminie sześciu miesięcy oraz (3) zorganizowanie Pierwszego Krajowego Zjazdu Psychologów w terminie dwunastu miesięcy. Komitet ustali liczbę regionalnych zjazdów z zastrzeżeniem, że mogą się odbywać w stolicach województw. Oznacza to, że zjazdów regionalnych nie może być więcej niż 16 (a z wykładni językowej nie mniej niż 2). Pierwszy regionalny zjazd psychologów otwiera członek Komitetu i niezwłocznie przeprowadza wybór przewodniczącego zjazdu (analogicznie dla Pierwszego Krajowego Zjazdu - **art. 71**). Pierwsze regionalne zjazdy wybierają po 5 delegatów na Pierwszy Krajowy Zjazd Psychologów. Oznacza to, że w Pierwszym Krajowym Zjeździe Psychologów weźmie udział maksymalnie 80 osób.

Koszty organizacji pierwszych regionalnych i Pierwszego Krajowego Zjazdu Psychologów pokrywane są z budżetu państwa (**art. 72**). Powołana na pierwszym zjeździe Krajowa Rada Psychologów w terminie 6 miesięcy opracuje: (1) zasady funkcjonowania samorządu zawodowego psychologów; (2) ramowy program stażu; (3) opracuje zasady wpisu na listę indywidualnych praktyk psychologicznych i listę psychologów pełniących funkcje opiekuna stażu (**art. 73**). Zapewni to prawidłowe funkcjonowanie samorządu na pierwszym etapie od powołania.

W **art. 74** proponuje się uchylić dotychczasową ustawę z dnia 8 czerwca 2001 r. o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów (Dz.U. z 2019 r. poz. 1026). Zgodnie z **art. 75** ustawa wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2022 r.

4. Przewidywane skutki społeczne, gospodarcze, finansowe i prawne

Proponowana ustawa uporządkuje zasady uzyskiwania prawa wykonywania zawodu psychologa i wykonywania zawodu psychologa. Wpłynie pozytywnie na dobrostan psychiczny wszystkich osób korzystających z usług psychologicznych, a także na jakość świadczonych usług. Utworzony zostanie samorząd zawodowy, który będzie czuwał nad przestrzeganiem zasad etyki zawodowej, ochroną danych w indywidualnej dokumentacji oraz prowadzenia działalności przez osoby z przygotowaniem merytorycznym oraz odpowiednią praktyką zawodową.

5. Źródła finansowania

Koszty organizacji Pierwszego Krajowego Zjazdu Psychologów w wysokości 500 tys. zł zostaną pokryte z części budżetowej, której dysponentem jest minister właściwy do spraw zdrowia. Koszty organizacji pierwszych regionalnych zjazdów psychologów w wysokości 500 tys. zł zostaną pokryte przez właściwych wojewodów z dotacji celowej przekazywanej przez ministra właściwego do spraw zdrowia.

6. Założenia podstawowych aktów wykonawczych

Art. 11 ust. 2 - Rozporządzenie ministra zdrowia w sprawie określenia szczegółowych zasad, trybu i warunków uzyskiwania specjalizacji zawodowych przez psychologów

Minister zdrowia, po zasięgnięciu opinii ministra właściwego do spraw pracy (obecnie Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii) określi szczegółowe zasady, tryb i warunki uzyskiwania specjalizacji zawodowych przez psychologów, mając na uwadze zapewnienie wysokiego poziomu usług psychologicznych osobom z nich korzystającym.

Art. 72. ust. 3 - Rozporządzenie ministra zdrowia w sprawie szczegółowego trybu przekazywania środków na organizację Pierwszego Krajowego Zjazdu Psychologów i pierwszych regionalnych zjazdów psychologów

Minister zdrowia określi szczegółowy tryb przekazywania środków pokrywających koszty organizacji Pierwszego Krajowego Zjazdu Psychologów i pierwszych regionalnych zjazdów psychologów, mając na względzie przejrzystość procedury i celowość przekazywania środków finansowych, zgodnie z zasadami zawartymi w ustawie. z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

7. Oświadczenie o zgodności projektu ustawy z prawem Unii Europejskiej albo oświadczenie, że przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej

Projektowane regulacje są zgodne z prawem Unii Europejskiej. Projekt ustawy nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji lub uzgodnienia.

8. Oświadczenie o zgodności projektu ustawy z Konstytucją RP

W ocenie projektodawców projekt ustawy jest zgodny z Konstytucją RP.

9. Konsultacje społeczne

Projekt powstał w wyniku szerokich konsultacji przeprowadzonych podczas posiedzeń Parlamentarnego Zespołu ds. Ustawowego Uregulowania Zawodu Psychologa podczas posiedzeń w dniach:

- 30 października 2020,
- 9 listopada 2020,
- 23 listopada 2020,
- 7 grudnia 2020,
- 21 grudnia 2020.

W pracach nad projektem uczestniczył Ogólnopolski Związek Zawodowy Psychologów oraz inni przedstawiciele różnych środowisk psychologów.